

**OCHIQ MA'MURIYAT VA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH:
DAVLAT XIZMATCHILARINING ETIK NORMALARI VA
JAVOGBARLIGI**

Iskandarova Kamolatxon Xakimxon qizi

Annotatsiya: Mazkur maqolada ochiq ma'muriyat tizimini shakllantirish, korrupsiyaga qarshi kurashishning samarali yo'llari hamda davlat xizmatchilarining etik normalari va javobgarligi masalalari yoritilgan. Ochiq ma'muriyatning shaffoflik, hisobdorlik va fuqarolar ishtirokini ta'minlashdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, davlat xizmatchilari faoliyatida axloqiy me'yorlarga amal qilishning ahamiyati va etik kodeksning roli haqida fikr yuritiladi.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы формирования системы открытого управления, эффективные методы борьбы с коррупцией, а также этические нормы и ответственность государственных служащих. Анализируется роль открытого правительства в обеспечении прозрачности, подотчетности и участия граждан. Отмечается значение соблюдения этических принципов в деятельности госслужащих и роль кодекса этики.

Abstract: This article explores the formation of an open government system, effective measures to combat corruption, and the ethical standards and responsibilities of civil servants. The role of open administration in ensuring transparency, accountability, and citizen participation is analyzed. The importance of adhering to ethical norms and the role of the civil service code of ethics are also discussed.

Ochiq ma'muriyat — bu davlat organlari faoliyatining oshkoraligini ta'minlash, fuqarolarni qaror qabul qilish jarayonlariga jalb etish hamda davlat boshqaruvida shaffoflikni kuchaytirishga qaratilgan tizimdir. Bunday yondashuv korrupsiyaning ildizini yo'qotishga, davlat va jamiyat o'rtasida o'zaro ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi. Ochiq ma'muriyatning asosiy tamoyillari — oshkoralik, hisobdorlik, fuqarolarning axborot olish huquqi va ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlashdan iborat. Korrupsiya esa davlat boshqaruvi samaradorligiga putur yetkazadigan, iqtisodiy o'sishni sekinlashtiradigan va fuqarolarning teng huquqliligiga xavf tug'diradigan salbiy hodisadir. Shu sababli unga qarshi kurashda faqat jazolash choralari emas, balki profilaktika, ya'ni halollik va ochiqlik madaniyatini shakllantirish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Davlat xizmatchilarining etik normalari korrupsiyani oldini olishda poydevor bo'lib xizmat qiladi. Ular xodimlarning o'z xizmat majburiyatlarini halol, adolatli va mas'uliyat bilan bajarishini talab etadi. Etik me'yorlarga amal qilish nafaqat shaxsiy fazilat, balki davlat xizmati obro'sini saqlash, fuqarolarning ishonchini mustahkamlash vositasidir. Har bir davlat xizmatchisi manfaatlar to'qnashuvidan qochishi, xizmat

mavqeini shaxsiy foydasi uchun ishlatmasligi va jamiyat manfaatini ustun qo'yishi zarur.

Davlat xizmatchilari tomonidan etik me'yorlarni buzish, poraxo'rlik yoki xizmat vakolatlarini suiiste'mol qilish holatlari yuzaga kelsa, ular qonun doirasida javobgarlikka tortiladi. Javobgarlik turlari — intizomiy, ma'muriy va jinoiy choralarni o'z ichiga oladi. Bu tizim davlat xizmatida mas'uliyat, halollik va hisobdorlikni ta'minlaydi. Ochiq ma'muriyatni rivojlantirish, davlat xizmatchilarining axloqiy saviyasini yuksaltirish va korrupsiyaga qarshi kompleks choralar ko'rish – barqaror, adolatli va ishonchli boshqaruv tizimini shakllantirishning asosiy garovidir.

Ochiq ma'muriyat va korrupsiyaga qarshi kurash davlat boshqaruvi tizimining eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Ochiq ma'muriyat deganda davlat idoralari faoliyatining oshkoraligi, fuqarolarning axborot olish huquqini ta'minlash, ularning davlat boshqaruvida ishtirokini kengaytirish tushuniladi. Bunday tizim korrupsion holatlarning oldini olishga, davlat xizmatchilari faoliyatini nazorat qilishga va jamiyatda ishonch muhitini shakllantirishga xizmat qiladi. Korrupsiya esa har qanday davlatning iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy rivojlanishiga to'sqinlik qiluvchi eng xavfli illatlardan biri hisoblanadi. U nafaqat davlat resurslarining talon-taroj bo'lishiga, balki fuqarolarning davlat organlariga bo'lgan ishonchini yo'qotishiga ham olib keladi. Shu sababli korrupsiyaga qarshi kurashda ochiqlik, shaffoflik, javobgarlik va halollik tamoyillarini mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi. Davlat xizmatchilarining etik normalari bu sohada asosiy mezonlardan biridir. Har bir davlat xizmatchisi o'z faoliyatida halollik, odillik, vijdonlilik, xolislik, fuqarolarga hurmat bilan munosabatda bo'lish kabi qadriyatlarga amal qilishi lozim. Etik normalar nafaqat xulq-atvor me'yorlarini belgilaydi, balki korrupsion xatti-harakatlarning oldini olishga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, davlat xizmatchilarining javobgarligi ham muhim o'rin tutadi. Agar xizmatchi o'z vazifasini suiiste'mol qilsa, pora olsa yoki manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'ysa, u intizomiy, ma'muriy yoki jinoiy javobgarlikka tortiladi. Bu esa davlat xizmatida mas'uliyat va halollikni kuchaytirishga yordam beradi. Ochiq ma'muriyat tizimini rivojlantirish, davlat xizmatida etik madaniyatni yuksaltirish va korrupsiyaga qarshi samarali mexanizmlarni joriy etish – adolatli, ishonchli va fuqarolarga xizmat qiluvchi davlatni shakllantirishning eng muhim omillaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Bolalar huquqlari to'g'risidagi qonun. Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Toshkent, 2022.
3. BMT Bolalar huquqlari Konvensiyasi (1989).
4. Mehnat kodeksi. Toshkent, 2022.
5. Ta'lim to'g'risidagi qonun. Toshkent, 2021.
6. Abdullayev M., Rahimova L. *Bolalar huquqlari va ijtimoiy himoya tizimi*. Toshkent, 2021.
7. Karimov R. *Sud va ijtimoiy xizmatlar roli bolalarni himoya qilishda*. Toshkent, 2020.